

Iedereen doet mee in Lewenborg

Pilot

Stichting De Oude Bieb

**Stichting De Oude Bieb
Midscheeps 3
9733 AZ Groningen**

**Stichting Centrum voor Zelfregie & Participatie
Boterdiep 32
9785 AC Zuidwolde**

November 2017

Inhoudsopgave

	Samenvatting	pagina 3
Hoofdstuk 1	Inleiding	pagina 4
Hoofdstuk 2	Achtergrond en aanleiding	pagina 5
Hoofdstuk 3	De pilot	pagina 6
Hoofdstuk 4	Begroting en financiering	pagina 8

Een gastvrouw: *'Mijn naam is Petra Luurtsema, gastvrouw in De Oude Bieb. Ik heb een ontwikkeling doorgemaakt die als voorbeeld kan dienen. Ik heb jarenlang thuis gezeten en kwam weinig de deur uit. Schoorvoetend ben ik een keer naar De Oude Bieb gegaan. Het was nog in het begin van de ontwikkeling van De Oude Bieb. Ik trof er een veilige sfeer waarin iedereen met hetzelfde bezig was: het opbouwen van De Oude Bieb. Ik ben gevraagd gastvrouw te worden. Ik zou daar vroeger nee tegen gezegd hebben, maar nu durfde ik het aan het te proberen. Ik merkte dat de coördinatie van de gastvrouwen niet goed verliep en heb dat op me genomen. Daardoor kreeg ik meer contact met de andere gastvrouwen en werd ik vertrouwenspersoon. Sommigen gaven aan dat de sfeer veranderde vanwege de complexiteit in gedrag van bezoekers, zij wisten niet hoe hiermee om te gaan. We besloten intervisie te organiseren, een praktijkondersteuner van het Gezondheidscentrum nam dit op zich. Toen deze verhuisde vroeg men mij of ik de intervisie wilde leiden. Ook dat heb ik op me genomen. Mijn zelfvertrouwen nam toe en na aansporing van iemand uit mijn omgeving heb ik me opgegeven voor de 3-jarige MBO-opleiding Persoonlijke Begeleider Specifieke Doelgroepen. Ik zit nu in het 2^e jaar en doe nu mijn stageperiode in De Oude Bieb. Door de veilige en welkome plek in De Oude Bieb werd ik bemoedigd en ondersteund, heb ik me kunnen ontwikkelen en heb ik een andere visie op mijn eigen leven gekregen.'*

Samenvatting

Burgerinitiatief Stichting De Oude Bieb heeft als doel het doorbreken van sociaal isolement in de wijk Lewenborg in Groningen. De stichting runt met vrijwilligers sinds 2014 een ontmoetingsplek voor de wijk in de voormalige Openbare Bibliotheek. Het initiatief blijkt te voorzien in een behoefte, dagelijks bezoeken 30 wijkbewoners de activiteiten die er plaatsvinden maar vooral ook de stamtafel. Even een praatje bij een kopje koffie met één van de vrijwilligers helpt om er weer even tegen te kunnen.

De wijk heeft 9.000 inwoners, waarvan 30% van de huishoudens tot de minima behoren.¹ Ruim de helft van de huishoudens in de wijk bestaat uit 1 persoon. Voor sociaal contact moeten zij de deur uit en De Oude Bieb is een populaire plek om anderen te ontmoeten. Veel bezoekers van De Oude Bieb ervaren moeilijkheden met het op eigen kracht aansluiting vinden bij de samenleving. Er is een gat tussen bestaande zorg en zelfredzaamheid. Belemmerend bij zelfredzaam worden is de insteek van de WMO: om in aanmerking voor zorg te komen moet je je ellende op tafel leggen, wat een negatief effect heeft op het gevoel van eigen gezonde kracht. Wat ook belemmerend werkt is dat reguliere voorzieningen als buurthuizen, vrijwilligerswerk en hobbyclubs meestal niet ingesteld zijn op mensen die 'anders' of sociaal kwetsbaar zijn.

De Oude Bieb wil met het project door scholing en ondersteuning van de vrijwilligers de zelfregie van bezoekers bevorderen en afhankelijkheid ten opzichte van hulpverlening doorbreken. Hier wordt al vanaf de start in 2014 aan gewerkt. Echter, als ontmoetingsplek is De Oude Bieb een succes maar dat heeft zijn keerzijde. Problemen doen zich voor in het omgaan met elkaar. Er zijn conflicten, er wordt gedrag vertoond dat door anderen als onprettig en intimiderend wordt ervaren. Omgaan met verwarde mensen blijkt niet eenvoudig. Om een veilige en fijne omgeving te zijn voor zowel bezoekers als vrijwilligers (ervaringsdeskundigen) is er behoefte aan begeleiding / scholing / training van de vrijwilligers. De aanvraag betreft een 2-jarige pilot waarin wordt voorzien in deze behoefte. Plan is om een scholingstraject starten met een train-de-trainer constructie, zodat de kennis kan worden overgedragen aan toekomstige vrijwilligers. De stichting wil dit doen in samenwerking met een ander burgerinitiatief, Stichting Centrum voor Zelfregie & Participatie. Deze stichting werkt met professionele ervaringsdeskundigen uit de GGZ.

De kosten van deze pilot bedragen € 165.000 (voor beide jaren in totaal). De Oude Bieb draagt hier € 45.000 aan bij, de gemeente Groningen heeft een aanvraag voor een bijdrage in behandeling en heeft € 25.000 gegeven voor de voorbereiding van dit project. Aanvullende financiering is noodzakelijk. Daarom is de stichting op zoek naar geïnteresseerde fondsen die een bijdrage willen leveren aan de financiering van de pilot.

Een vrijwilliger: *'De basis van de gastvrouwen / gastheren is heel belangrijk. Het zou mooi zijn om hen trainingen te geven zodat zij de bezoekers een veilige en welkome plek kunnen bieden. Dit kan door deskundigheid te bevorderen en weerbaarheid. We willen bijdragen aan een vreedzame, sociale, inclusieve en (psychisch) gezonde wijk'*²

¹ Bron: Armoedemonitor 2015 gemeente Groningen

² Hierbij wordt aansluiting gegeven bij de definitie van gezondheid van Machteld Huber

Hoofdstuk 1 Inleiding

Stichting De Oude Bieb is 31 mei 2016 opgericht en heeft als doelstelling het doorbreken van sociaal isolement van personen in de wijk Lewenborg, ter bevordering van de sociale cohesie. Het bestuur bestaat uit Annie Postma (voorzitter, wethouder gemeente ten Boer), Bram Hügél (secretaris, tekstschrijver en ondernemer), Monica ten Hoove-Helbig (penningmeester, budgetcoach en ondernemer), Cor de Vries (lid, psycholoog en ondernemer) en Daan Wiers (lid, vrijwilliger De Oude Bieb).

In het project wordt samengewerkt met de Stichting Centrum voor Zelfregie & Participatie. Deze stichting heeft als doel *'personen die dat nodig hebben in de ruimste zin van het woord te ondersteunen bij het bevorderen van hun zelfregie en maatschappelijke deelname en betrokkenheid.'* Het bestuur van de stichting wordt gevormd door Egbert Zwart (voorzitter, oud wethouder gemeente Bedum), Kees Roseboom (secretaris, medewerker Belastingdienst) en Chris Snel (penningmeester, medewerker Belastingdienst).

Samenwerking is gezocht omdat beide stichtingen dezelfde filosofie hebben: het creëren van een positieve, inclusieve sfeer waarin iedereen kan werken aan eigen talenten en burgerschapsontwikkeling. Rolverdeling in het project is dat Stichting De Oude Bieb opdrachtgever is en vrijwilligers van Stichting Centrum voor Zelfregie & Participatie opdrachtnemer. De opdrachtschrijving voor de projectcoördinatie is: verantwoordelijk voor de verantwoording naar de financiers, informeren van de beide besturen over de voortgang van de uitvoering van de pilot en het bieden van alle gewenste en mogelijke ondersteuning aan de projectuitvoerder en diens assistent. De projectcoördinatoren houden er toezicht op of de uitvoering van de pilot plaats vindt binnen de beschreven kaders. De projectuitvoerder heeft als opdracht: is verantwoordelijk voor de realisatie van de in de pilot beschreven resultaten en wijkt daar alleen van af op grond van zware en beschreven overwegingen. Binnen deze kaders kiest opdrachtnemer de bij de vrijwilligers van De Oude Bieb best passende aanpak, gericht op de realisatie van de beschreven resultaten. De projectuitvoerder wordt ondersteund door, ondersteunt en geeft leiding aan een assistent, in opleiding. De projectuitvoerder rapporteert maandelijks aan de beide projectcoördinatoren.

Hoofdstuk 2 **Achtergrond en aanleiding**

Lewenborg is een woonwijk aan de noordkant van de stad Groningen, gebouwd vanaf 1971. In de 21^e eeuw is een proces van wijkvernieuwing begonnen, waarbij een aantal flats is gesloopt en vervangen door grondgebonden koopwoningen. De wijk heeft 9.000 inwoners, waarvan 30% van de huishoudens tot de minima behoren.³ Ruim de helft van de huishoudens in de wijk bestaat uit 1 persoon. Voor sociaal contact moeten zij de deur uit. De Oude Bieb is een populaire plek gebleken om anderen te ontmoeten. Daaronder ook voor de bewoners van de nabijgelegen woonvormen van stichting De Zijlen en stichting NOVO voor mensen met een licht verstandelijke beperking, waar wel een gemeenschappelijke ruimte is maar geen gastheer/ gastvrouw. Deze bewoners bezoeken daarom De Oude Bieb waar tijdens openingsuren altijd iemand is om mee te praten. In het naastgelegen wijkcentrum Het Dok kan men ook terecht maar moet men betalen voor de koffie, wat voor sommige wijkbewoners een bezwaar is. In De Oude Bieb hoeft men voor de koffie niet te betalen.

Veel bezoekers van De Oude Bieb ervaren moeilijkheden met het op eigen kracht aansluiting vinden bij de samenleving. Er is een gat tussen bestaande zorg en zelfredzaamheid. Belemmerend bij zelfredzaam worden is de insteek van de WMO: om in aanmerking voor zorg te komen moet je je ellende op tafel leggen, wat een negatief effect heeft op het gevoel van eigen gezonde kracht. Wat ook belemmerend werkt is dat reguliere voorzieningen als buurthuizen, vrijwilligerswerk en hobbyclubs meestal niet ingesteld zijn op mensen die 'anders' of sociaal kwetsbaar zijn.

Voor wat betreft aantal bezoekers is de ontmoetingsplek De Oude Bieb een succes. De sfeer is echter niet optimaal. Bezoekers zijn soms verward en vertonen 'moeilijk verstaanbaar gedrag'. Maar ook niet verwarde bezoekers kunnen voor een onveilige sfeer zorgen door agressie of ongepast gedrag. Het lijkt erop dat hoe meer men zich op zijn gemak voelt, hoe minder men zich stoort aan sociale omgangsvormen. Andere bezoekers voelen zich daar ongemakkelijk bij (vertrekken of gaan naar een andere ruimte) en vrijwilligers weten vaak niet hoe hier op een positieve manier mee om te gaan. Ze negeren het of worden boos. Soms leidt dit zelfs tot afhaken van vrijwilligers of blijven bezoekers weg. In teamoverleggen / intervisie bijeenkomsten met de vrijwilligers wordt hier wel over gesproken en afgestemd hoe de aanpak zou kunnen zijn maar de vrijwilligers geven aan dat dit niet voldoende is. Het is gewenst dat er gedurende een langere periode structurele begeleiding is op de werkplek en een gericht aanbod van trainingen, cursussen en activiteiten voor de vrijwilligers. Zo kan er integraal gewerkt worden aan educatie en ontwikkeling, gericht op meedoen en meedenken. Bijvoorbeeld met als doel toeleiding naar en ondersteuning bij een opleiding of (vrijwilligers-) werk. De vrijwilligers geven aan dat zij door het bevorderen van hun weerbaarheid /deskundigheid beter kunnen bijdragen aan het bereiken van een vreedzame, sociale, psychisch gezonde en inclusieve wijk.

³ Bron: Armoedemonitor 2015 gemeente Groningen

Hoofdstuk 3 De pilot

De pilot is van april 2018 tm maart 2020. In die periode zijn er twee begeleiders aanwezig (afkomstig van Centrum voor Zelfregie en van De Oude Bieb), HBO- en MBO-in opleiding, die gedurende respectievelijk 24 uur en 12 uur in de week de hieronder genoemde activiteiten leiden en daarbuiten op de werkvloer aanwezig zijn om de vrijwilligers in de interactie met bezoekers te coachen. De begeleiders kunnen desgewenst terugvallen op twee projectleiders die wekelijks een uur beschikbaar zijn.

De concrete activiteiten zijn:

- De cursus WRAP (Wellness Recovery Action Plan). Het is een niet-diagnose gebonden zelfhulpinstrument dat mensen ondersteunt bij hun herstelproces. In acht bijeenkomsten van 2,5 uur maken de deelnemers samen met twee ervaringsdeskundigen - die zijn opgeleid tot WRAP facilitator - een begin met een eigen WRAP.
- Intervisiebijeenkomsten, gericht op gastvrouwen / gastheren, eens per maand. De bijeenkomsten hebben per keer een thema en worden geleid door het Centrum voor Zelfregie. De intervisie heeft als doel het werken aan een veilige en fijne werksfeer. Eén van eerste thema's zal zijn seksuele intimidatie op de werkvloer. Men ondervindt intimiderend gedrag tijdens hun werkzaamheden aan de stamtafel. Het roept bij diverse mensen een gevoel van onveiligheid op dat leidt tot een negatieve werksfeer. Wantrouwen en onrust zijn het gevolg. Door stressreacties als boosheid, angst en onzekerheid neemt het werkplezier af, de motivatie en betrokkenheid tot het werk worden minder en de arbeidsontevredenheid neemt toe. Een vertrouwde omgeving biedt iedereen de ruimte om zichzelf te zijn.
Subdoelen: grenzen stellen, gedrag bespreken met de ander, grensoverschrijdend gedrag is persoonlijk en hoe communiceer ik het met de ander. De leidinggevende krijgt een melding van het ongewenste gedrag en onderneemt actie.
- Themalunches Soep&Kletsboek, eens per twee weken. Twee wekelijks worden er tussen de middag sprekers uitgenodigd om informatie te geven over een herstelthema of andere interessante onderwerpen over leefstijl, bijvoorbeeld over de crisiskaart. Het volgende thema wordt middels flyers aangekondigd, evenals op de Facebook account van De Oude Bieb.
- Wandelgroep In Stappen , eens per twee weken
Onder begeleiding gaan we een aantal weken op pad door de wijk Lewenborg en Noorddijk, met als doel dat men zich fitter en vitaler voelt. De wandelgroep wil met elkaar buiten zijn en bewegen. Met aandacht voor de gezondheid van mensen.
- Sociale Vaardigheidstraining, Wie te maken heeft of heeft gehad met (psychische) klachten kan meer spanning ervaren in contact met anderen of is onzekerder geworden. De training de Rots vergroot zelfkennis en zelfvertrouwen.
- Motiverende gespreksvoering, naar behoefte. De ondersteuning is op maat en vraaggericht geformuleerd.

In de pilot wordt uitprobeerde of de ervaring met herstellen en ervaringsdeskundigheid in de GGZ ook bruikbaar is om vraagstukken zoals die zich in De Oude Bieb voordoen aan te pakken. Een deel van het cursorisch aanbod is ontleend aan wat de herstelbeweging van cliënten van de GGZ in de loop der jaren heeft ontwikkeld cq heeft vertaald naar Nederland uit het buitenland.

De Oude Bieb heeft samenwerking met diverse organisaties, die voor de bezoekers van belang zijn. Die samenwerking wordt in het kader van de pilot verder uitgebreid en verstevigd. Daarvoor zijn reeds gesprekken gaande met het sociale wijkteam. Over en weer worden al buurtbewoners naar elkaar verwezen.

Monitoring en evaluatie

De manier van werken wordt uitgewerkt in een plan van aanpak. Om de activiteiten uit te voeren en resultaten te boeken is wekelijks overleg nodig voor de coördinatie. Per maand worden door de begeleiders de 1 op 1 gesprekken gerapporteerd, die hebben plaatsgevonden door de projectuitvoerders/ervaringsdeskundigen aan de projectleiding.

De individuele coaching wordt geregistreerd per sessie en is in leerdoelen geformuleerd. Menskracht is nodig voor de specifieke activiteiten, die ontwikkeld worden. Vrijwilligers worden gestimuleerd om deel te nemen. Resultaten zullen vooral terug te vinden zijn in de reviews van de deelnemers die vooraf, tussendoor en na afloop van de pilot worden opgevraagd. Aan de hand daarvan wordt het plan van aanpak bijgesteld en na afloop beschikbaar gesteld aan andere organisaties en gepubliceerd in vakbladen. Daardoor ontstaat er een duurzaam effect.

Hoofdstuk 4 Begroting en financiering **2018 (9 maanden)**

Inhuren ervaringsdeskundige	39 weken x 872,65	€	34.033,35
Stagevergoeding	9 maanden x 450	€	4.050,00
Materiaalkosten		€	750,00
Projectcoördinatie	39 weken x 100	€	3.900,00
Inzet vrijwilligers bijeenkomsten	16 uur x 15 x 9 maanden	€	2.160,00
Inzet vrijwilligers Cursorische activiteiten	114 uur x 15 x 9 maanden	€	15.390,00
Totaal		€	60.283,35

2019 (1 jaar)

Inhuren ervaringsdeskundige	52 weken x 872,65	€	45.377,80
Stagevergoeding	12 maanden x 450	€	5.400,00
Materiaalkosten		€	1.000,00
Projectcoördinatie	52 weken x 100	€	5.200,00
Inzet vrijwilligers bijeenkomsten	16 uur x 15 x 12 maanden	€	2.880,00
Inzet vrijwilligers Cursorische activiteiten	114 uur x 15 x 12 maanden	€	20.520,00
Totaal		€	80.377,80

2020 (3 maanden)

Inhuren ervaringsdeskundige	13 weken x 872,65	€	11.344,45
Stagevergoeding	3 maanden x 450	€	1.350,00
Materiaalkosten		€	250,00
Projectcoördinatie	13 weken x 100	€	1.300,00
Inzet vrijwilligers bijeenkomsten	16 uur x 15 x 3 maanden	€	720,00
Inzet vrijwilligers Cursorische activiteiten	114 uur x 15 x 3 maanden	€	5.130,00
Totaal		€	20.094,45

SAMENVATTING

2018		€	60.283,35
2019		€	80.377,80
2020		€	20.094,45
Fondsenwerving		€	3.000,00
Onvoorzien		€	1.244,40
Totaal		€	165.000,00

DEKKINGSPLAN

Oude Bieb		€	45.000
Gemeente Groningen		€	25.000
VSB		€	75.000
Oranjefonds/Kansfonds		€	20.000
Totaal		€	165.000,00

